

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2020)0336

Pravica do splava na Poljskem

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 26. novembra 2020 o dejanski prepovedi pravice do splava na Poljskem (2020/2876(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti členov 2 in 7(1),
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) z dne 4. novembra 1950 in z njo povezane sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP),
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju ustave Republike Poljske,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah z dne 10. decembra 1948,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta OZN o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (ICESCR) z dne 16. decembra 1966 in Mednarodnega pakta OZN o državljanskih in političnih pravicah (ICCPR) z dne 16. decembra 1966,
- ob upoštevanju Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,
- ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov proti mučenju in drugemu okrutnemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju z dne 10. decembra 1984,
- ob upoštevanju sklepnih ugotovitev odbora OZN za človekove pravice z dne 23. novembra 2016 o sedmem rednem poročilu o Poljski,
- ob upoštevanju mednarodnih tehničnih smernic Unesca o spolni vzgoji z dne 10. januarja 2018,
- ob upoštevanju mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju (ICPD), ki je bila leta 1994 v Kairu, njenega akcijskega programa, rezultatov njenih konferenc o pregledu in vrha v Nairobiju leta 2019 o ICPD25,
- ob upoštevanju Pekinške deklaracije in izhodišč za ukrepanje, sprejetih na četrti svetovni konferenci o ženskah 15. septembra 1995, ter naslednjih končnih dokumentov, sprejetih na posebnih zasedanjih OZN Peking +10 (2005), Peking +15 (2010) in

Peking +20 (2015),

- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki je začela veljati 1. avgusta 2014, ter resolucije Parlamenta z dne 28. novembra 2019 o pristopu EU k Istanbulski konvenciji in drugih ukrepih za boj proti nasilju na podlagi spola¹,
- ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja OZN, ki so bili sprejeti leti 2015,
- ob upoštevanju dokumenta komisarja Sveta Evrope za človekove pravice z dne 4. decembra 2017 z naslovom Spolno in reproduktivno zdravje ter pravice žensk v Evropi,
- ob upoštevanju ugotovitev letnega kolokvija o temeljnih pravicah za leto 2017 z naslovom Pravice žensk v nemirnem obdobju, ki ga je organizirala Komisija,
- ob upoštevanju priporočil Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018 o spolnem in reproduktivnem zdravju mladostnikov ter njihovih pravicah na tem področju,
- ob upoštevanju poročila o misiji Odbora za pravice žensk in enakost spolov z dne 10. julija 2017 po misiji na Poljskem od 22. do 24. maja 2017 in poročila o misiji Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve z dne 3. decembra 2018 o razmerah na področju pravne države po napotitvi ad hoc delegacije na Poljsko (19. do 21. september 2018),
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Poljski, zlasti resolucije z dne 15. novembra 2017 o razmerah na področju pravne države in demokracije na Poljskem² ter resolucije z dne 17. septembra 2020 o predlogu sklepa Sveta o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski³,
- ob upoštevanju štirih postopkov za ugotavljanje kršitev, ki jih je Komisija sprožila proti Poljski v zvezi z reformo poljskega pravosodnega sistema, in predloga sklepa Sveta z dne 20. decembra 2017 o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski (COM(2017)0835),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. marca 2018 o sklepu Komisije o uporabi člena 7(1) PEU glede razmer na Poljskem⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2019 o kriminalizaciji spolne vzgoje na Poljskem⁵,
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 4. aprila 2019 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o zaščiti proračuna Unije v primeru splošnih pomanjkljivosti v zvezi z načelom pravne države v državah članicah⁶ in svoje zakonodajne resolucije z dne 17. aprila 2019 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta

¹ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0080.

² UL C 356, 4.10.2018, str. 44.

³ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0225.

⁴ UL C 129, 5.4.2019, str. 13.

⁵ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0058.

⁶ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0349.

- in Sveta o vzpostavitvi programa za pravice in vrednote¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. februarja 2019 o nazadovanju na področju pravic žensk in enakosti spolov v EU²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. decembra 2019 o javnem diskriminiranju oseb LGBTI in sovražnem govoru proti njim, vključno z „območji brez LGBTI“³,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami⁴,
 - ob upoštevanju poročila Komisije o stanju pravne države za leto 2020 z dne 30. septembra 2020 z naslovom Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2020)0580) in poglavja o pravni državi na Poljskem,
 - ob upoštevanju pisma, ki ga je pet predsednikov skupin, ki predstavljajo večino v Evropskem parlamentu, poslalo poljskemu predsedniku vlade 30. oktobra 2020⁵,
 - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker naj bi Unija temeljila na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države, spoštovanja človekovih pravic in nediskriminacije, kot je določeno v členu 2 PEU; ker so vse države članice prevzele obveznosti in dolžnosti na podlagi mednarodnega prava in Pogodb EU, da bodo spoštovale, zagotavljale in uveljavljale temeljne pravice;
- B. ker je učinkovit, neodvisen in nepristranski pravosodni sistem bistven za zagotavljanje pravne države ter varovanja temeljnih pravic in državljskih svoboščin ljudi v EU;
- C. ker sta pravici do enakega obravnavanja in nediskriminacije temeljni pravici, zapisani v pogodbah in Listini o temeljnih pravicah, ter ju je treba v celoti spoštovati; ker so v skladu z Listino o temeljnih pravicah, EKČP in sodno prakso ESČP spolne in reproduktivne pravice žensk povezane z več človekovimi pravicami, kot so pravica do življenja, svoboda pred nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem, pravica do zdravstvenega varstva, pravica do zasebnosti, obveščenosti in izobraževanja ter prepoved diskriminacije; ker se te človekove pravice odražajo tudi v poljski ustavi;
- D. ker Parlament spolne in reproduktivne pravice obravnava v svojem Programu EU za zdravje, ki ga je na novo nedavno sprejel, da bi zagotovil pravočasen dostop do blaga, ki je potrebno za varno zagotavljanje pravic spolnega in reproduktivnega zdravja (npr. zdravil, kontracepcijskih sredstev in medicinske opreme);
- E. ker je bilo ustavno sodišče ustanovljeno kot eden od osrednjih elementov za zagotavljanje nadzora in delitve oblasti v ustavni demokraciji ter pravne države na

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0407.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0111.

³ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0101.

⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0054.

⁵ Manfred Weber, predsednik skupine PPE, Iratxe García Pérez, predsednica skupine S&D, Dacian Cioloș, predsednik skupine Renew, Philippe Lamberts, sopredsednik skupine Verts/ALE, ter Manon Aubry in Martin Schirdewan, sopredsednika skupine GUE/NGL.

Poljskem;

- F. ker sta odbor za odpravo vseh oblik diskriminacije žensk in odbor OZN za pravice invalidov avgusta 2018 podala skupno izjavo, v kateri sta poudarila, da gre pri dostopu do varnega in zakonitega splava ter z njim povezanih storitev in informacij za bistven vidik reproduktivnega zdravja žensk, države pa sta pozvala, naj odpravijo omejitve na področju spolnih in reproduktivnih pravic žensk in deklet, saj to ogroža njihovo zdravje in življenje; ker je dostop do splava človekova pravica, odlašanje s splavom in njegovo odrekovanje pa predstavljata obliko nasilja na podlagi spola in lahko pomenita mučenje in/ali kruto, nečloveško in ponižujoče ravnanje; ker so spolne in reproduktivne pravice vključene v cilj trajnostnega razvoja OZN št. 3, nasilje na podlagi spola in škodljive prakse pa so vključeni v cilj trajnostnega razvoja št. 5;
- G. ker so dostop do celovitih in starosti primernih informacij, spolne vzgoje in vzgoje o odnosih ter spolnih in reproduktivnih pravic, vključno z načrtovanjem družine, kontracepcijskimi sredstvi ter varnim in zakonitim splavom, pa tudi avtonomijo deklet in žensk ter njihovo možnostjo svobodnega in samostojnega odločanja o svojem telesu in življenju, pogoj za njihovo ekonomsko neodvisnost in so torej bistveni za doseganje enakosti spolov in izkoreninjenje nasilja na podlagi spola; ker so telesa njihova je njihova tudi izbira;
- H. ker je Poljska ratificirala Istanbulsko konvencijo, Lanzarotsko konvencijo, Mednarodni pakt OZN o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodni pakt OZN o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah in Konvencijo o otrokovih pravicah ter je v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah dolžna zagotoviti dostop do celovite spolne vzgoje in informacij, tudi o nevarnostih spolnega izkoriščanja in zlorabe, ter izpodbijati spolne stereotipe v družbi; ker Poljska ni izvršila sodb ESČP o dostopu do zakonitega splava; ker je Odbor ministrov Sveta Evrope kritiziral Poljsko, ker v zvezi s tem ni dosegla napredka;
- I. ker med državami članicami obstajajo številne razlike v dostopu do splava; ker je Poljska v evropskem atlasu kontracepcije za leto 2020 dosegla eno najnižjih ocen v Evropski uniji, saj ima eno od najbolj omejevalnih politik dostopa do kontracepcijskih sredstev, načrtovanja družine, svetovanja in zagotavljanja informacij prek spleta; ker gre za eno redkih držav, v katerih je za nujno kontracepcijo potreben recept, ki ga zdravniki zaradi osebnega prepričanja pogosto nočejo izdati;
- J. ker od sodbe ustavnega sodišča iz leta 2015 v zvezi z zakonom z dne 5. decembra 1996 o poklicih zdravnikov in zobozdravnikov niti zdravstveni delavci niti zdravstvene ustanove niso pravno zavezani posredovati naziva nadomestnih ustanov ali praks, če zaradi osebnih prepričanj pacientom odrečejo storitve na področju spolnega in reproduktivnega zdravja; ker končna različica zakona, kakor je bil spremenjen julija 2020, ni vključevala obveznosti napotitve, kot je bilo prvotno predlagano; ker takšna opustitev kaže na popolno neupoštevanje priporočila Odbora ministrov Sveta Evrope v zvezi z izvrševanjem sodb Evropskega sodišča za človekove pravice proti Poljski na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic;
- K. ker je po navedbah organizacij civilne družbe, kot je Zveza za ženske in načrtovanje družine, leta 2018 le 10 % bolnišnic, ki so imele sklenjeno pogodbo s poljskim nacionalnim zdravstvenim skladom, opravljalo zakonite splave, kar pomeni, da celotna vojvodstva na Poljskem nočejo zagotavljati varnega in zakonitega splava, zaradi česar je ženskam zelo težko in pogosto nemogoče dostopati do teh storitev;

- L. ker zdravniki na Poljskem zaradi strahu ter pritiska kolegov in zdravstvenih organov ne želijo biti povezani s posegom splava; ker zdravniki poleg klavzule o ugovoru vesti, ki jo množično uporabljajo, ustvarjajo dodatne ovire, ki nimajo podlage v zakonodaji, kot so nepotrebni zdravniški pregledi, psihološka posvetovanja ali dodatna posvetovanja s strokovnjaki, oziroma omejujejo pravice žensk do predporodnih testov in informacij, ki bi morali biti zagotovljeni vsem v okviru sistema javnega zdravja;
- M. ker je dostop do ginekološke oskrbe na Poljskem zelo omejen in v nekaterih regijah skoraj nemogoč, kar ima za posledico veliko število neželenih nosečnosti, slabo reproduktivno zdravje, veliko razširjenost raka materničnega vratu in premajhen dostop do kontracepcije; ker so dostop oseb LGBTI+ do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva ter s tem povezane pravice zelo omejeni; ker se transseksualci in nebinarni ljudje, ki potrebujejo ginekološko oskrbo, soočajo z diskriminacijo v zdravstvenih ustanovah in se jim pogosto zavrne dostop do zdravstvene oskrbe;
- N. ker se je od začetka leta 2019 več kot 80 območij, okrožij in občin na Poljskem s sprejetjem resolucij proti LGBTI+ razglasilo za območje brez tako imenovane ideologije LGBT ali v celoti ali delno sprejelo Regionalno listino o družinskih pravicah, ki diskriminira predvsem starše samohranilce ter starše in osebe LGBTI+ ter dejansko omejuje svobodo gibanja teh državljanov EU;
- O. ker se ocenjuje, da na Poljskem vsako leto do 200.000 žensk prekine nosečnost, pri čemer so se prisiljene zateči k nezakonitim posegom ter se zanašajo predvsem na medicinske tablete za splav brez potrebnega strokovnega zdravstvenega nadzora in svetovanja; ker se ocenjuje, da mora vsako leto do 30.000 žensk iz Poljske odpotovati v tujino, da bi dobile zdravstveno oskrbo, ki jo potrebujejo, oziroma opravile poseg prekinitve nosečnosti¹; ker je dostop do takšnih posegov povezan s plačevanjem za storitve, kar pomeni, da niso enako dostopni vsem ženskam, zlasti ne ženskam v prikrajšanem socialno-ekonomsko položaju ter migrantkam, ki nimajo urejenega statusa; ker to pomeni, da je varen splav na Poljskem dostopen le omejeni skupini žensk;
- P. ker je poljsko ustavno sodišče 22. oktobra 2020 na predlog 119 poslancev poljskega parlamenta in ob podpori tako imenovanih „gibanj za zaščito življenja“ razsodilo, da je neustavna določba zakona iz leta 1993 o načrtovanju družine, varstvu človeškega zarodka in pogojih za prekinitev nosečnosti, ki dopušča splav v primerih, ko predporodni testi ali druge zdravstvene ugotovitve pokažejo veliko verjetnost hude in nepopravljive okvare zarodka ali neozdravljive bolezni, ki ogroža življenje zarodka;
- Q. ker je bila velika verjetnost hude in nepopravljive okvare ali neozdravljive bolezni zarodka pravna podlaga za 1074 od 1110 prekinitev nosečnosti v letu 2019, v preostalih primerih pa je nosečnost pomenila grožnjo za življenje ali zdravje ženske ali je bila posledica prepovedanega dejanja (tj. posilstva), kar sta tudi edina druga razloga za splav, ki ju dovoljuje zakon o načrtovanju družine iz leta 1993;
- R. ker se bo sodba začela uporabljati po objavi, ki je v skladu s poljsko zakonodajo obvezna, in ker bo objava privedla do skoraj popolne prepovedi pravice do splava na Poljskem in kriminalizacije splava ter bo vodila v množenje nezakonitih in nevarnih splavov ter potovanj za opravljanje posega v tujini, ki bodo dostopna le nekaterim, zaradi česar bodo ogroženi zdravje in pravice žensk ter njihova življenja; ker sodba

¹ <https://www.theseus.fi/handle/10024/138222>

sicer še ni bila objavljena, a za številne nosečnice, ki so izvedele, da ima njihov zarodek zelo verjetno hudo in nepopravljivo okvaro ali neozdravljivo bolezen, je bil dostop do zakonitega splava omejen;

- S. ker je sodba nov napad na pravno državo in temeljne pravice ter dodaten poskus omejevanja spolnih in reproduktivnih pravic na Poljskem, in sicer eden mnogih v zadnjih letih; ker so bili ti poskusi v letih 2016, 2018 in 2020 sprva zaustavljeni zaradi množičnega nasprotovanja poljskih državljanov, ki so ga izražali v pohodih „črnega petka“, ki so jih poslanci Evropskega parlamenta iz različnih političnih skupin odločno podpirali;
- T. ker je do sodbe prišlo v času, ko so bile zaradi drugega vala pandemije COVID-19 v vseh državah članicah EU, tudi na Poljskem, v veljavi omejitve, utemeljene na skrbi za javno zdravje, kar je močno oviralo kakršno koli resno demokratično razpravo in dolžno postopanje, ki sta bistvenega pomena v zvezi z vprašanji temeljnih pravic;
- U. ker je kljub zdravstvenim omejitvam in tveganjem po vsej Poljski in po svetu prišlo do izjemno številčnih protestov; ker na tisoče protestnikov še naprej protestira proti resnim omejitvam, ki ogrožajo njihove temeljne spolne in reproduktivne pravice; ker so bile za nadzor protestov uporabljene policijske enote za obvladovanje izgrede in vojaška žandarmerija, uslužbenci organov kazenskega pregona pa so uporabili pretirano silo in fizično nasilje zoper miroljubne protestnike, med katerimi so bili poslanci poljskega parlamenta in poljski poslanci Evropskega parlamenta; ker so ti ukrepi v nasprotju z obveznostmi poljske vlade v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah, vključno z Listino, ki zagotavlja pravico do mirnega zbiranja, in smernicami posebnega poročevalca za pravico do svobodnega mirnega zbiranja in združevanja, v katerih je navedeno, da se vojske praviloma ne sme uporabljati za zagotavljanje reda in miru pri manifestacijah;
- V. ker so javni organi uporabili grožnje, da bi poljskim državljanom in ljudem, ki živijo na Poljskem, preprečili udeležbo na manifestacijah, vključno z visokimi denarnimi kaznimi, generalni državni tožilec in minister za pravosodje Zbigniew Ziobro pa je medtem napovedal, da bodo zoper organizatorje protestov vložene kazenske ovadbe, na podlagi katerih bi bili lahko obsojeni na zaporne kazni do osmih let; ker so bili nezakonito pridržani številni protestniki, tudi mladoletniki;
- W. ker je podpredsednik vlade Jarosław Kaczyński 28. oktobra 2020 pozval ljudi, naj „za vsako ceno“ zaščitijo tradicionalne poljske vrednote in zavarujejo cerkve, kar je nacionalistične huligane spodbudilo, da so nasilno napadali protestnike; ker se na ta način kulturne in verske vrednote na Poljskem zlorabljajo kot utemeljitev za oviranje celovitega uresničevanja pravic žensk, enakosti žensk in njihove pravice do odločanja o lastnih telesih; ker je fundamentalistična organizacija Ordo Iuris, ki je tesno povezana z vladajočo koalicijo, gonilna sila kampanj za spodbijanje človekovih pravic in enakosti spolov na Poljskem, vključno s poskusi prepovedi splava, pozivi k umiku Poljske iz Istanbulske konvencije in pozivi k vzpostavitvi „območij brez LGBTI“;
- X. ker nedavne ankete kažejo, da večina ljudi na Poljskem podpira pravico do dostopa do splava na zahtevo do 12. tedna; ker protestniki zahtevajo tudi odstop vlade zaradi ponavljajočih se napadov na pravno državo; ker proteste pretežno organizirajo in usklajujejo organizacije pod vodstvom žensk, aktivisti in organizacije civilne družbe ob podpori poljske politične opozicije; ker je predlog zakonodaje o splavu, s katerim se je na proteste odzval poljski predsednik, nezadovoljiv;

- Y. ker so zakona o ustavnem sodišču, ki ju je poljski parlament sprejel 22. decembra 2015 in 22. julija 2016, ter sveženj treh zakonov, ki je bil sprejet konec leta 2016, resno oslabil neodvisnost in legitimnost ustavnega sodišča; ker je ustavno sodišče zakona z dne 22. decembra 2015 in z dne 22. julija 2016 razglasilo za neustavna 9. marca 2016 oziroma 11. avgusta 2016; ker sodbi takrat nista bili objavljeni niti ju poljski organi niso izvršili; ker po začetku veljavnosti omenjenih zakonskih sprememb na Poljskem dejansko ni več mogoče jamčiti za ustavnost poljskih zakonov¹;
- Z. ker so omenjeno sodbo izrekli sodniki, ki so jih izvolili politiki iz koalicije pod vodstvom stranke PiS in ki so od teh politikov popolnoma odvisni; ker je predsednik poljskega senata menil, da sodba ne obstaja, in pozval vlado, naj te sodbe ne objavi, zlasti ker krši obveznosti Poljske na področju človekovih pravic in ni v skladu s poprejšnjo zakonodajo o poljski ustavi ter zaradi nezakonitega imenovanja treh sodnikov in predsednika ustavnega sodišča²;
- AA. ker sta Komisija in Parlament izrazila resne pomisleke glede pravne države, tudi glede legitimnosti, neodvisnosti in učinkovitosti ustavnega sodišča; ker je Komisija začela postopek iz člena 7(1) po reformah pravosodnega sistema na Poljskem leta 2015;
1. odločno obsoja sodbo ustavnega sodišča in nazadovanje v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami žensk na Poljskem; potrjuje, da sodba ogroža zdravje in življenja žensk; opozarja, da je odločno kritiziral vse zakonodajne predloge ali omejitve, katerih cilj je nadaljnja prepoved in omejitev dostopa do varnega in zakonitega splava na Poljskem in ki se približujejo prepovedi dostopa do splava na Poljskem, saj se večina zakonitih splavov opravi zaradi hude in nepopravljive okvare ploda ali neozdravljive bolezni, ki ogroža življenje zarodka; opozarja, da so splošni dostop do zdravstvenega varstva ter spolno in reproduktivno zdravje in pravice temeljne človekove pravice;
 2. ugotavlja, da omejevanje ali prepoved pravice do splava nikakor ne odpravi splava, temveč ga le potiska na področje nezakonitega, kar vodi k povečanju nezakonitih, nevarnih, skrivnih in življenjsko nevarnih splavov; vztraja, da izvedba splava ne bi smela biti vključena v kazenski zakonik, saj to negativno vpliva na zdravnike, ki ne opravljajo storitev spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic zaradi strahu pred kazenskimi sankcijami;
 3. obžaluje, da je bila sodba objavljena v času, ko so sanitarne omejitve, povezane s pandemijo COVID-19, resno ogrozile ustrezne demokratične procese; ostro kritizira omejevalno prepoved javnega zbiranja, ki velja brez uvedbe stanja naravnih nesreč, kot je določeno v členu 232 poljske ustave;
 4. opozarja, da so pravice žensk temeljne človekove pravice, institucije in države članice EU pa so zakonsko obvezane, da jih spoštujejo in varujejo v skladu s Pogodbama in

¹ Mnenje Beneške komisije z dne 14. in 15. oktobra 2016 o zakonu o ustavnem sodišču, odstavek 128; Odbor OZN za človekove pravice, Concluding observations on the seventh periodic report of Poland (Sklepne ugotovitve o sedmem rednem poročilu Poljske), 23. novembra 2016, odstavek 7 in 8; Priporočilo Komisije (EU) 2017/1520 z dne 26. julija 2017 v zvezi z načelom pravne države na Poljskem (UL L 228, 2.9.2017, str. 19).

² <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,13159,zespol-ekspertow-przy-marszalku-senatu-o-wyroku-trybunalu-konstytucyjnego.html>

Listino ter mednarodnim pravom;

5. ugotavlja, da neupravičeno preseganje omejitev dostopa do splava, ki izhaja iz zgoraj navedene sodbe ustavnega sodišča, ne štiti neločljivega in neodtujljivega dostojanstva žensk, saj krši Listino, EKČP, sodno prakso ESČP, številne mednarodne konvencije, katerih podpisnica je Poljska, ter ustavo Republike Poljske;
6. odločno poziva poljski parlament in organe, naj se vzdržijo nadaljnjih poskusov omejevanja spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, saj so takšni ukrepi v nasprotju z načelom nenazadovanja v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah; odločno potrjuje, da je zanikanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic oblika nasilja na podlagi spola; poziva poljske organe, naj sprejmejo ukrepe za celovito izvajanje sodb ESČP v zadevah proti Poljski, ki je razsodilo, da omejevalni zakoni o splavu kršijo človekove pravice žensk; poudarja, da sta neoviran in pravočasen dostop do storitev reproduktivnega zdravja ter spoštovanje reproduktivne avtonomnosti in odločitev žensk bistvena za zaščito človekovih pravic žensk in enakosti spolov;
7. poudarja, da je treba vsem zagotoviti celovito, na dokazih temelječo, nediskriminatorno in starosti primerno spolno vzgojo in informacije, saj pomanjkanje informacij in izobrazbe o spolnih odnosih in spolnosti povzroča višje stopnje nenamernih nosečnosti;
8. ostro obsoja nedavno odločitev poljskega ministra za pravosodje, da uradno začne z odstopom Poljske od Istanbulske konvencije, kar bi pomenilo resno nazadovanje na področjih enakosti spolov, pravic žensk in boja proti nasilju na podlagi spola; poziva poljske organe, naj zagotovijo učinkovito in praktično uporabo te konvencije, vključno z zagotovitvijo zadostnega števila kakovostnih zatočišč za ženske, ki so žrtve nasilja, in njihove otroke, pri čemer naj upoštevajo stopnjevanje nasilja na podlagi spola med pandemijo COVID-19, pa tudi dostop do osnovne podpore in zdravstvenih storitev, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravstvenim varstvom;
9. obžaluje, da je dostop do zdravstvenih storitev na nekaterih območjih Poljske še vedno omejen in da sta po navedbah vrhovnega revizijskega urada v letu 2018 le 2 % nosečnic, ki živijo na podeželju na Poljskem, opravila vse standardne teste, ki so potrebni med nosečnostjo, kot so fetalni ultrazvok, kardiokografija ali testiranje krvi matere;
10. obžaluje pogostejšo uporabo klavzule o vesti, zaradi česar ni zanesljivih mehanizmov napotitve za tiste, ki potrebujejo storitve splava, in počasnih pritožbenih postopkov za tiste, ki se jim te storitve zavrnejo, ter obžaluje, da se ginekologi pogosto sklicujejo na klavzulo o vesti, ko so pozvani k predpisovanju kontracepcijskih sredstev, kar dejansko omejuje dostop do kontracepcije na Poljskem; ugotavlja, da klavzula o vesti ovira tudi dostop do prenatalnega presejanja, kar ne pomeni le kršitve pravice do obveščenosti o zarodku, temveč tudi ovira uspešno zdravljenje otroka med nosečnostjo ali takoj po njej; poziva poljske organe, naj razveljavijo zakon, ki omejuje dostop do nujne kontracepcijske tabletko;
11. je globoko zaskrbljen, ker mora na tisoče žensk potovati za dostop do zdravstvenih storitev, ki so tako bistvene kot splav; poudarja, da čezmejne storitve splava niso izvedljiva možnost za najbolj ranljive in marginalizirane ljudi; je zaskrbljen zaradi dejstva, da potovanje v tujino ogroža zdravje in dobro počutje žensk, saj so pogosto same; poudarja pomen oskrbe po splavu, zlasti za ženske, ki doživljajo zaplete zaradi nepopolnega ali nevarnega splava;

12. izraža podporo tisočim poljskih državljanov, zlasti poljskim ženskam in osebam LGBTI+, ki so kljub sanitarnim tveganjem na ulice protestirale proti hudim omejitvam njihovih temeljnih svoboščin in pravic, ter solidarnost z njimi; ugotavlja, da zahteve protestnikov ne vključujejo le razveljavitve sodbe ustavnega sodišča, temveč tudi obsodbo tako imenovanega kompromisa o splavu, liberalizacijo pravice do splava in spoštovanje telesne avtonomije; opozarja, da svoboda zbiranja in združevanja opredeljujeta Evropsko unijo, tudi med pandemijo;
13. ostro obsoja pretirano in nesorazmerno uporabo sile in nasilje nad protestniki, vključno z aktivisti in organizacijami za pravice žensk, s strani organov kazenskega pregona in nedržavnih akterjev, kot so skrajno desničarske nacionalistične skupine; poziva poljske organe, naj zagotovijo, da bodo tisti, ki napadajo protestnike, odgovarjali za svoja dejanja;
14. poziva poljske organe, naj okrepijo nacionalno zakonodajo za spodbujanje pravic žensk in enakosti spolov, tako da institucijam, ki se ukvarjajo z diskriminacijo na podlagi spola, zagotovijo vse potrebne finančne in človeške vire;
15. poziva Komisijo, naj opravi temeljito oceno sestave ustavnega sodišča, katere nezakonitost je razlog za izpodbijanje njegovih sodb in s tem njegove zmožnosti za spoštovanje poljske ustave; poudarja, da je navedena sodba še en primer političnega prevzema sodstva in sistemskega zloma pravne države na Poljskem;
16. poziva Svet, naj to vprašanje in druge domnevne kršitve temeljnih pravic na Poljskem obravnava z razširitvijo obsega svojih tekočih predstavitev razmer na Poljskem, v skladu s členom 7(1) PEU; poziva ga, naj opravi uradno predstavitev stanja na Poljskem, ki naj bi potekala 10. in 11. decembra 2020;
17. pozdravlja začasni dogovor z dne 5. novembra 2020 o zakonodaji o vzpostavitvi mehanizma, ki bi omogočil začasno ustavitev proračunskih plačil državi članici, ki krši načelo pravne države; poziva Komisijo, naj odločno ukrepa v zvezi z nedavno dogovorjenimi pogoji za prihodnji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027;
18. poziva Svet in Komisijo, naj zagotovita ustrezna finančna sredstva za nacionalne in lokalne organizacije civilne družbe, da bi spodbudili lokalno podporo demokraciji, pravni državi in temeljnim pravicam v državah članicah, tudi na Poljskem; poziva Komisijo, naj nemudoma in neposredno podpre programe in poljske organizacije civilne družbe, ki si prizadevajo za zaščito spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic žensk; poziva Komisijo in države članice, naj s programi financiranja podprejo ozaveščanje in usposabljanje;
19. poziva Komisijo, naj bo njena prednostna naloga zagotoviti, da vsakdo uživa enako in trdno pravno zaščito na podlagi vseh razlogov iz člena 19 PDEU; poziva Svet, naj nemudoma obnovi in zaključi pogajanja o horizontalni direktivi o nediskriminaciji, in pozdravlja nove zaveze Komisije na tem področju;
20. poziva Komisijo, naj podpre države članice pri zagotavljanju splošnega dostopa do storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja, vključno s splavom; poziva jo, naj spolno in reproduktivno zdravje in pravice zagotovi z vključitvijo pravic do splava v naslednjo zdravstveno strategijo EU;
21. poudarja izražanje podpore in zanimanja za prizadevanja žensk na Poljskem iz številnih

držav članic; poziva EU, naj financira organizacije, ki omogočajo čezmejno sodelovanje med organizacijami, ki zagotavljajo varen in zakonit splav;

22. poziva Komisijo, naj potrdi uporabo Direktive 2004/113/ES¹ za blago in storitve na področju spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic ter prizna, da omejitve in ovire pri dostopu do blaga in storitev spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic pomenijo diskriminacijo na podlagi spola, saj nesorazmerno vplivajo na en spol (ženske) ali ranljive skupine (npr. transspolne in nebinarne osebe); obsoja, da poljska vlada zlorablja sodstvo in njena zakonodajna pooblastila za instrumentalizacijo in politizacijo življenja in zdravja žensk in oseb LGBTI+, kar vodi v njihovo diskriminacijo v zvezi s tem;
23. poziva Komisijo, naj sprejme smernice za države članice, da bi zagotovili enak dostop do blaga in storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v skladu s pravom EU in sodno prakso ESČP;
24. poziva Svet, naj v imenu EU takoj sklene ratifikacijo Istanbulske konvencije; ostro obsoja poskuse v nekaterih državah članicah, da bi preklicali ukrepe, ki so bili že sprejeti pri izvajanju te konvencije in pri boju proti nasilju na podlagi spola; poziva Komisijo, naj predloži predlog za vključitev nasilja na podlagi spola na seznam kaznivih dejanj EU v skladu s členom 83 PDEU;
25. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Svetu, predsedniku, vladi in parlamentu Poljske ter vladam in parlamentom držav članic.

¹ Direktiva Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L 373, 21.12.2004, str. 37).